

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo omnia quæ habet pater, sua dicit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Spiritum eiusdem secum esse naturæ, atque essentia, atque adeo se quoque semper cum illis fore. Athanasius contra Vrubicum. Si pater non est, sed ab eo procedit, si filius dicit: de meo accipiet, nec tamen factus est, quid tibi esse videtur? Et oratione secunda contra Arianos. Dominum qui Sp. S. accepit, vt hominum, etiam misisse, & dedisset, καὶ μὴν αὐτὸς ὁμοῦς ἐστίν. καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς ἐμοῦ φύσεως, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄντος ἐστίν. καὶ λαμβάνει πνεῦμα ἄγιον τοῦ ἰσῶου. καὶ ὁμοῦς αὐτοῖς παρέχων ὡς λόγος καὶ ἀπαύρωστος τὸ πατρὸς, λέγει τῷ υἱῷ ἀγαθὸς ἐσθαι. ἐπειδὴ πάλιν γέγραπεν ἂν θεῶν καὶ τὸ ἀγαθὸν ὁμοῦν σῶμα αὐτῶν ἐστίν. **Quin** & ipse Dominus loquitur discipulis, Spiritus de meo capiet: & Ego illum mitto: & Accipite Sp. S. Attamen is qui alijs donat, vixit verbū & splendor Patris, nunc dicitur sanctificari postquam homo factus est: & ipse est corpus quod sanctificatur. Et de communi essentia patris filij & Sp. S. probat, ὅτι ἡ τριάς ὅφ' ἐαυτῶν θεοὶ ἐστί. **Quod** Trinitas à seipsa glorificatur. Et eodem lib. o communem doctrinam contra Arianos asserit, qui inter illa verba ἐξ ἑ, & δι ἑ hanc distinctionem faciebant. attribuentes illud ἐξ ἑ, Ex quo, patri, at vero δι ἑ, per quem, filio. Inuenimus enim, inquit, in scripturis & de patre dici δι ἑ, & de filio, ἐξ ἑ, & de Sp. S. similiter. De filio hunc locum citat. **Quin** etiam illi qui de donis interpretantur, hanc tamen ἀμοιβῆσιν ἰdentitatem naturæ hinc probare concedunt.

§. 4. Hinc facile refellitur, quod Theodorus Vitus obiicit. Sp. S. nihil à seipso dicere, à Christo accipere, non igitur Papam posse à seipso legem ferre, aut dogmata proponere. Nam ridicula consequentia est, quæ à personarum in eadem essentia coniunctione sumitur, ad leges Ecclesiasticas ferendas. Cur enim Papa nō possit, aut de moribus aliquid cōstituere, aut traditionem explicare, aut errores damnare, aut traditiones à maioribus datas tueri, idcirco, quod à patre filioq; procedat Sp. S. Ita vero locum eum etiam hæretici interpretantur. Bullingerus, de meo accipiet. Hoc est, mea est natura. Rudolphus Gualteri, hic ait indicari Trinitatis mysteriū Strigelius; De meo, accipiet aliquid essentialia. Et Hunnius hūc in locū. [Octauus (locus est) de summo & ineffabili plane mysterio admirandæ illius κοινωσίας, quæ in Trinitate habent, Pater, Filius, & Sp. S. Eam paucis verbis expressit Christus, inquit, Omnia quæ habet pater mea sunt. Cū igitur omnia sint patris, & Christus probe, ideo Sp. S. de suo accipere, quia omnia patris sua sunt, clarum est. Eius hanc esse argumentationem. Sp. S. accipit de eo quod est patris, omnia patris sunt filij, ergo accipit de eo quod est filij. Quod de essentia veteres & recentiores interpretantur.] Verba Hunnij sunt. [Quicquid igitur pater esse, & habere dicitur, excepta personæ suæ singularitate, id totū filij quoq; est, cum quo æternā suam diuinitatē, essentiam, maiestatem, gloriam, & vitæ suæ plenitudinem, in vnitatē essentia sine vlla diuisione, & distinctione communem habet pater: Ita pater & filius communem quoq; habent Spiritum, qui ipse quoq; in vnitatē essentia, cum patre filioq; viuunt, regnatq; Deus benedictus in sæcula.] Hæc non ideo dico, quod si concedamus de donis sermonem esse, sequatur quod infert hæreticus. Nam quicquid Pontifex ex auctoritate docet Ecclesiam, à Christo accepit, non de suo commentus est.

§. 5. Quæ et Caluinus passim contra Sp. S. blasphematur, ex hisce confutantur, vt cū patri primū, filio secundū, tertium honoris gradū Sp. S. tenere docet, vt in c. 6. Io. in 26. Matt. & in confell. 6. Beza in Geneuenfibus. Essentia diuinam realiter, & ab æterno distinctam dicit, in personis. & Caluin. l. 1. c. 8. §. 19. 23. Sp. S. non habere essentiam seu deitatem à patre & filio per æternam productionem, aut communicationem, sed à semetipso. Eodem modo contra Valentinū gentilem disputat. Hinc Trinitarij in Illyrico & Dacia tres se Deos habere ex doctrina Caluini profitentur. Contra hæc Athanasius multis locis, & l. de susceptione humanæ naturæ. Si n. non habet à pa-

Trinitatis processio non impedit leges Ecclesiasticas.

Caluini error in Trinitate.

tre & filio eandē essentia, aut plures Dei sunt, aut creatura est Sp. S. vt Basiliius Ancyranus, Georgius Laodiceus, Sylanus, cæteriq; semiariani docuerunt. Vide & Theodoretū l. 2. fabul. hæreticarū. Basiliiū contra Eunomiū. Ambrosiū Hilariū, cæteros. Verū ille essentia habere vnāquamq; personam à seipsa comminiscitur, & Patres Nicenos durius locutos, & stolidā teuulisse Battologiam. In actis seructi. p. 44. At si tres essentia sunt, necesse est, tres esse Deos. Tres personas appellat aliquando in vna essentia residētias. Et Beza sane à Christo non accipit, quod in confell. c. 2. habet. Scriptura sacra perspicue nos docet, hanc diuinam essentiam, in tres personas vere realiterq; distinctam nempe patrem, filium, & Sp. S. At nusquam hoc scriptura dicit, nusquam iubet illud eradi, Deum de Deo. Hinc Statorio & Blandrata tres Dei esse vili sunt.

VERSUS 15.
Omnia quacunque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi, quia. &c.
QVÆSTIO I.

Quomodo omnia qua habet pater, sua dicit?

§. 1. **C**um se omnia à patre accepisse sepius sit testatus, nunc obiectioni, que discipuloū animos pulsa e poterat, occurrit, cur non dicat et Sp. S. accipere à patre? Responso est. Omnia quæ habet pater mea sunt, itaq; qui quod à patre accipit, etiā à me accipit. Caluinus de donis ita interpretatur, vt de naturæ communionē neget. Alij exponunt, inquit, cōmune esse filio, quicquid habet pater, quatenus idē est Deus. Sed hic non tū de arcana & intrinseca, vt sic loquar, potentia differit, quā de iniūctio sibi erga nos officio. Deniq; suas diuinitas predicat, vt nos ad fruendū inuuet: atq; inter dona, quæ per eius manū à patre accipimus Spiritum recēset. Caluinū refutat patrū exposicio imo & Zwingliani, vt Bullingerus: Omnia esse substantia paternæ, & esse Chara & etē docet. Accurate Cyrillus l. 1. c. 2. & Hilar. l. 3. de Trin. docet non esse Deū solitariū, & opes has ad essentia pertinere, A filio, inquit, igitur accipit, qui & ab eo mittitur, & à patre procedit: & interrogo vtrū id ipsum sit à filio accipere, quod à patre procedere? Quod si nihil id ferre creditur, accipere à filio & à patre procedere certe id ipsum atq; vnū existimabitur, accipere à filio, quod sit accipere à patre. Ipse n. Dominus ait: Quoniam de meo accipiet & annuntiabit vobis. Omnia qua habet pater mea sunt, propterea dixi, de meo accipiet & annuntiabit vobis. Hoc quod accipit siue potestas, siue virtus, siue Doctrina, filius à se accipendū esse dixit: & rursum hoc ipsum significat accipiendū esse à patre. Cū n. ait: Omnia quacunque, habet pater, sua esse, & idcirco dixisse se, de suo accipiendū esse, docet et à patre accipiendū, à se tamen accipi: quia omnia qua patris sunt, sua sunt. Nō habet hæc vnitatis diuersitatem: nec differit à quo acceptum sit quod datum à patre datum referatur à filio. Nunquid & hic voluntatis vnitatis afferetur: Omnia qua habet Pater filij sunt: & omnia quæ filij sunt, patris sunt. Ipse n. ait: Et mea omnia tua sunt, & tua mea. Nondum loci est vt demonstrarem cur ita dixerit, Quoniam de meo accipiet: futuri n. temporis significatio est vbi accepturus ostenditur: nunc cerē ideo à se accepturum ait, quia omnia patris sua essent. Dissēca natura huius, si potes, vnitatem: & aliquā dissimilitudinē inter necessitatem, per quam filius non sit in vnitatē natura. A patre enim procedit Spiritus veritatis: sed à filio mittitur, & à patre. Omnia qua patris sunt filij sunt: & idcirco quicquid accipiet à filio accipiet ille mittendus, quia filij sunt vniuersa qua patris sunt. Natura itaque in omnibus tenet suā legem, & quod vnū ambo sunt, eiusdem in virosq; per generationem naturam, diuinitatis significatio est: cum id quod accipiet à patre Spiritus veritatis, id filius dandum à se fateatur. Non permittenda igitur ad impia intelligentia libertatem hæretica peruersitas est vt dicitur hoc Domini quod omnia patris sunt, sua sunt, idcirco à se accipiet Spiritus veritatis non ad vnitatem confiteatur referendum esse natura. Athanasius clarissime in ipso Cōcilio Niceno disputans cōtra Arium

ADAMI CONZEN
+ EUANGELIUM

Patris

Quid dicitur

Arium sic verba interpretatus est: quod nobis magno esse argumentum debet, ne eum senfutum excludamus, quem videmus in presentia tot sanctorum virorum contra haereses valuisse.

Patri dicitur filij.

... οὐκ ἔστιν ἄλλο ὡς ἐστὶν ὁ πατήρ, ἀλλ' ἡνωμένον τῇ θεότητι τῷ θεῷ πατρὶ ἀντὶ τῆς ἰσότητος ἐν τῇ πατρὶος προσηγορίᾳ... ὁ πατήρ ὁ θεὸς ὁ ἀληθὴς ἐν ἑαυτῷ, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς οὐσίας, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς θεότητος, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς πατρὸς ἀντὶ τῆς ἰσότητος... ὁ πατήρ ὁ θεὸς ὁ ἀληθὴς ἐν ἑαυτῷ, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς οὐσίας, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς θεότητος, ὁ ἀληθὴς ἐκ τῆς πατρὸς ἀντὶ τῆς ἰσότητος...

Quid sit a dextera esse.

Oratione 2. contra eosdem, eum cum dicitur sedere ad dextram patris, indicare non patrem finifruunt sibi esse, sed id quod dextera est, & huiusmodi, & magis patri, id quoque sum esse, atque inde esse, quod dicit. Omnia quae habet Pater mea sunt. Idem confirmat oratione. 4. In hoc autem dictum. Omnia mihi tradita sunt, hunc locum manifestissimum esse dicit. Diuinam substantiam verbi vitam esse naturaliter suo patri, & illud dictum quod in manibus habemus, clarissimam rei claritatem, quam quærimus exhibet; dicente saluatore: Omnia patris mea sunt.

Constat ex eodem Athanasio non modò eum locum sic usurpasse, frequenter contra Arianos, & Macedonianos, nec ab illis vnquam responsum, sed etiã interpretationem à patribus Nicenis approbatam. Verba etiam eius referam, quia sententiam 318. patrũ continent. l. ad Serapionem: Spiritum non esse creaturam. Caterum quia omnia Patris illi propria sunt, consubstantialis esse Patri merito reputabitur. Ita enim patres rem intelligentes, confessi sunt in Nicæna Synodo coessentialem, & ex substantia Patris filium esse. Satis enim perspicuebat, creatam substantiam nunquam sibi posse arrogare hoc dictum, omnia quae Pater habet mea sunt. Quomodo enim quae in initium excelsi forisita sunt haberent in se illud, qui est, & qui erat in aeternum? Ideoque cum filius habeat haec omnia & quae patris sunt, necessarium est, filij naturam non creatam, sed substantialem patri existere, praesertim cum natura illa creatura nequam capax esse possit eorum, quae propria sunt Dei. Propria autem Dei sunt, ex quibus cognoscitur Deus, qualia sunt, omnipotentia, ipsa essentia & immutabilitas, aliaque superius dicta: ne consubstantialis cum suis creaturis ipse creator appareat secundum istos stultos, habeatque tantummodo ea quae res creatae in se habere possunt. Et ita resutauerit impietatem eorum, qui dicunt Filium Dei creaturam esse.

Nollem ergo ab eã interpretatione recedere, quã venerabilem fecit, tanti Concilii assensus. Vide & Belarminum l. 1. c. 6. de Christo, & l. 2. c. 22.

VERSVS 16.

Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem, Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum, & non vide-

bitis me, & iterum modicum, & videbitis me, & quia vado ad Patrem? Dicebant ergo, quid est hoc quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur.

QUESTIO I.

Quid illud modicum?

§. 1. Non discipuli duntaxat tristes, & afflicti dubitant, sed hodie etiam à multis ignoratur. Abiturum audierant, sed quomodo post modicum rediturum sperarent, non inueniebant. Prima interpretatio. Modicum & non videbitis me; nam post xiguum tēpus capiari, crucifigari, moriari, quae omnia intra diei spacium euenient. Et modicum iterū, & videbitis: nā tertia die resurgam, & ostēdam me vobis. Haec Chryf. & qui sequi eum solent. Secunda. Modicū tēpus, quo me visuri non estis, hoc est tempus, quo in sepulchro ero. & modicum tēpus fore ēt illud tempus quo post resurrectionē visuri erant: nam dies erunt quadraginta. Tertia. Post modicum tempus nūquam visuros in corpore mortali, post aliud modicum semper visuros, nēpe in regno suo, & gloria. Quarta. Modicum tēpus erit, post quod non videbitis me, nēpe vlt; ad ascensionem, & modicū erit, post quod videbitis me, nēpe ab ascensione ad extremū iudicii diem. Nā videtur illud etiam longissimum tempus modicū esse. 2. Pet. c. 3. Omnibus expositionib. conuenit ratio, quā subiecit: Quia vado ad patre. Deinde etiam tristitia, & quae inde confecta est latitia. Omnes expositiones suos habent, & bonos auctores. Vltima Augustini est, & Maldonati. Cui solum obstat, quod Christus de consolatione aliqua loqui videtur, quae breui eos exhilaratura esset, non quā post multa saecula accepturi essent. Rationis etiam consentaneum videtur, vt inter illa modica sit aliqua proportio; quae nulla est, si primo modico pauci dies, altero vero duo annorū forsā millia designantur. Neque necesse vt stendi & plorandi tēpus ad totam Apostolorū vitam extendatur: nā accepto Spiritu 5. quamuis aduersa passa sint, & tristitiam habuerint, non tamen plorauerunt, & fleuerunt, sed iuerūt gaudentes à conspectu consilij. Quin v. 24. Petite accipietis, vt gaudium vestrū pleni. in hac ergo vita petierūt, & gaudium pleni fuit, & gaudium nullū ab illis abstulit. Quare secunda interpretatio accommodatior videtur.

Varie interpretantur.

§. 2. Hanc etiam partem Ariani allatant. Vado ad patrem, non ergo est Deus. In promptu est solutio. De natura enim assumpta loquitur, quae mortis est, & sepultus, & resurrexit.

VERSVS 20. 21. & 22.

Cognouit autem Iesus, quia volebant eum interrogare: & dixit eis: De hoc queritis inter vos, quia dixi vobis, Modicum, & non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me, &c.

QUESTIO I.

Quid promittit?

§. 1. Futurorum cognitionem à Spiritu Sancto discipulis promittit. Nunc occultarū cogitationum se cognitorē demonstrat, cū scire se dicit, quibus de rebus inter se cogitent, & agerent. Nec videtur tamen rem exponere: sed tamē cū tristitiam eorum

Breui dolor fore promittit.

